

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 21.11.2024

Vår ref.: 201832793-8 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av metode om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Hansa etter CACM art. 35 nr. 1

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet fra Statnett SF (Statnett) den 23. mai 2024. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i forordning (EU) 2015/1222 av 24. juli 2015 om retningslinjer for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM) artikkel 35 nr.1.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningsregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften regulerer de fysiske markedene for omsetning av elektrisk kraft dagen før fysisk levering (døgnmarkedet) og fram til driftstimen (intradag). Disse markedene sikrer i stor grad den momentane balansen mellom tilbud og etterspørsel som til enhver tid må finnes i kraftsystemet.

CACM inneholder krav om at Statnett som TSO² skal utarbeide flere metoder for å gjennomføre regelverket. Noen av disse metodene skal Statnett utarbeide sammen med

---

¹ Forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft

² "TSO" er en forkortelse for "Transmission System Operator". Statnett er sertifisert av RME og utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) (nå: Energidepartementet) som norsk TSO, jf. RMEs vedtak av den 1. juli 2022 hhv. OEDs godkjenning og utpeking av den 7. juli 2022

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

andre TSOer i kapasitetsberegningssregionene Norden og/eller Hansa, og noen skal Statnett utarbeide sammen med TSOer i hele EØS³.

RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven,⁴ jf. CACM artikkel 9, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som etter CACM skal oversendes til RME for godkjenning, er forslag til metode om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningssregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet etter artikkel 35 nr. 1.

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 23. mai 2024 mottok RME forslag til metode om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningssregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet fra Statnett i henhold til CACM artikkel 35 nr. 1, jf. artikkel 9 nr. 1.

Metoden er utviklet i fellesskap av Statnett i samarbeid med alle TSOene i kapasitetsberegningssregionen Hansa.

1.3. Metodeforslagets innhold

Forslaget inneholder en metode for den samordnede prosessen for bruk av spesialregulering og mothandel. Metoden gjelder for døgn- og intradagmarkedet for kapasitetsberegningssregionen Hansa. Spesialregulering⁵ og mothandel⁶ er avbøtende tiltak som har til hensikt å avhjelpe belastningen på kritiske nettelementer, der det oppstår fysiske flaskehals⁷ i nettet. Disse tiltakene anvendes for å unngå unødvendig reduksjon i handelskapasiteten mellom budområder og for å opprettholde driftssikkerheten.

Forslaget beskriver at hver TSO skal lage en liste over mulige avbøtende tiltak i form av spesialregulering og mothandel som er tilgjengelige i sitt kontrollområde. Tiltakene skal oppgis med tilhørende forventede kostnader. Listen over tiltak skal sendes til det regionale koordineringssenteret (RCC)⁸ i Hansa i forkant av den koordinerte

---

³ Med unntak av Island og Liechtenstein

⁴ Lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

⁵ Med spesialregulering menes mer spesifikt anskaffelsen av opp- eller nedregulering innenfor et budområde for å avhjelpe belastningen på kritiske nettelementer. Spesialregulering kan ha grensekryssende relevans.

⁶ Med mothandel menes mer spesifikt anskaffelsen av opp- eller nedregulering mellom to budområder for å avhjelpe belastningen på kritiske nettelementer. Mothandel vil ut ifra sin definisjon alltid ha grensekryssende relevans.

⁷ Med fysisk flaskehals menes enhver situasjon i nettet der forventet, eller faktisk flyt bryter med de enkelte nettelementenes driftssikkerhetsgrenser.

⁸ For CCR Hansa samarbeider det danske selskapet Nordic RCC A/S, som er RCC i Norden, med det tyske selskapet TSCNET Services GmbH, som er en RCC i Europa. Nordic RCC A/S eies av Statnett og de øvrige TSOene i Norden, og utøver oppgaver som beskrives i CACM og andre kommisjonsforordninger som er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett. I de andre nordiske landene utøver Nordic RCC A/S

sikkerhetsanalysen. TSOen(e) vil motta anbefalte handlinger fra RCCen fra listen over avbøtende tiltak med spesialregulering og mothandel. Metodeforslaget beskriver at dersom en TSO avslår et forslag fra RCCen, kan TSOen enten komme med forslag om alternative tiltak eller be RCCen om å komme med et nytt forslag. Alternative tiltak fra TSOene skal evalueres av RCCen.

I tillegg kan RCC eller TSO i nærliggende CCR foreslå tiltak på tvers av budområdegrenser i Hansa. Denne koordineringen er knyttet til håndtering av fysiske flaskehalsen i tilstøtende AC-nett til budområdegrenser i Hansa.

I tilfelle hvor fysiske flaskehalsen oppstår nærme sanntid, skal TSOene inngå bilaterale avtaler for å håndtere flaskehalsene. Bilaterale avtaler benyttes også i de tilfellene TSO og RCC ikke kommer til enighet om bruk av foreslått spesialregulering og mothandel i den koordinerte sikkerhetsanalysen.

Dokumentasjon på de foreslåtte tiltakene samt begrunnelser for avslåtte forslag skal lagres og oppbevares av RCCen i fem år. Dersom bilaterale avtaler om spesialregulering og mothandel inngås skal TSOene informere RCCen slik at dette kan dokumenteres. TSOene skal gi reguleringsmyndighetene i Hansa denne informasjonen ved forespørsel.

Metoden for samordnet spesialregulering og mothandel skal implementeres av Statnett uten ugrunnet opphold når metoden for kostnadsdeling ved spesialregulering og mothandel,⁹ metoden for den koordinerte sikkerhetsanalysen¹⁰ og metoden for regional sikkerhetskoordinering¹¹ er godkjent av RME og implementert av Statnett.

1.4. Høring og konsultasjon

TSOene har etter CACM artikkel 12, jf. artikkel 35 nr. 1, en plikt til å høre forslaget til metode før det ferdigstilles. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når forslaget ferdigstilles.

Høringen ble gjennomført av alle de relevante europeiske TSOene fra 3. desember 2020 til 10. januar 2021 gjennom ENTSO-E¹². Statnett har sammen med metodeforslaget vedlagt et forklarende dokument som beskriver hvordan de, sammen med de andre TSOene i Europa, har tatt hensyn til synspunkter fra denne høringen.

---

også oppgaver som etter forordning (EU) 2019/943 (revidert elektrisitetsforordning) skal utøves av "Regional Coordination Centre" ("RCC"). Da revidert elektrisitetsforordning ikke er innlemmet i EØS-avtalen, deltar Statnett i disse aktivitetene i Nordic RCC A/S basert på avtaler.

⁹ Ihht. CACM art. 74

¹⁰ Ihht. SO art. 75

¹¹ Ihht. SO art. 76

¹² ENTSO-E står for European Network of Transmission System Operators for Electricity, og er TSOenes samarbeidsorganisasjon i Europa

1.5. Koordinering under behandling av saken

RME har deltatt i samarbeidsforumet for CCR Hansa, for å komme frem til en felles enighet med de øvrige reguleringsmyndighetene i Hansa om innholdet i metoden.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. CACM

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med CACM er ifølge artikkel 3 å:

- a) fremme effektiv konkurranse i produksjonen av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft,
- b) sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen,
- c) sikre driftssikkerheten,
- d) optimalisere beregningen og tildelingen av utvekslingskapasitet mellom budområder,
- e) sikre rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av TSOer, NEMOer¹³, ACER¹⁴, reguleringsmyndigheter og markedsdeltakere,
- f) sikre og forbedre gjennomsiktighet og pålitelighet med hensyn til opplysninger,
- g) bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnettet for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen,
- h) ta hensyn til behovet for et rettferdig og velordnet marked og en rettferdig og velordnet prisdannelse,
- i) sikre like vilkår for NEMOer, og
- j) sørge for tilgang til utvekslingskapasitet mellom budområder som ikke innebærer forskjellsbehandling.

Tidsfrister

Statnett skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter CACM og sende disse til RME for eventuell godkjenning i tråd med CACM artikkel 9 nr. 1, innen de tidsfrister som angis i forskriften.

RME skal etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 10, vurdere metodeforslaget innen seks måneder.

---

¹³ Utppekt operatør på markedet for elektrisk kraft

¹⁴ Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter

Høring

Før ferdigstilling av metodeforslaget, skal Statnett sørge for at forslaget legges ut på høring for aktuelle interessenter, inklusive berørte myndigheter. Det følger av CACM artikkel 12 nr. 1 at høringen skal vare i minst én måned.

Etter CACM artikkel 12 nr. 2 skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med andre TSOer i den relevante kapasitetsberegningssregionen eller annen nærmere angitte krets, sendes på offentlig høring på relevant regionalt nivå. Til sammenligning skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med alle TSOene i EØS, offentliggjøres og sendes på offentlig høring på EØS-nivå.

Statnett skal etter CACM artikkel 12 nr. 3 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før Statnett sender endelig forslag til RME for eventuell godkjenning.

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget.

CACM artikkel 35 nr. 2 beskriver de overordnede rammene for metoden. Metoden skal omfatte tiltak som har grensekryssende relevans. Videre skal metoden gjøre det mulig for hver TSO i kapasitetsberegningssregionen å avhjelpe flaskehalsen uavhengig av om flaskehalsen faller innenfor deres kontrollområde eller ikke. Metoden skal adressere det faktum at bruken av spesialregulering og mothandel kan ha en vesentlig innvirkning på flyten utenfor kontrollområdet til TSOen.

Forslaget til metoder skal etter CACM artikkel 9 nr. 9 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

Godkjenning

RME skal vurdere forslaget til metode etter CACM artikkel 35 om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningssregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet, for eventuell godkjenning etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 7 bokstav c.

RME skal i den forbindelse koordinere med de øvrige reguleringsmyndighetene i kapasitetsberegningssregionen Hansa for å komme frem til enighet om metodens innhold etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 1, jf. nr. 7 bokstav a, jf. nr. 10.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår eller metoder om den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehalsen i overføringsnettet.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av CACM.

RME har koordinert sin beslutning om vedtak med de andre berørte reguleringsmyndighetene gjennom reguleringsmyndighetenes felles fora. Den 17. mai 2021 kom de berørte myndigheter til enighet om at metoden kan godkjennes. RME har truffet vedtak innen seks måneder etter at metodeforslaget ble mottatt fra Statnett den 23. mai 2024.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

RME vurderer at metodeforslaget oppfylder kravene i CACM artikkel 35 ved at metoden innenfor gjeldende rammer definerer prosedyrer for at TSOene skal koordinere og samordne avbøtende tiltak, i form av spesialregulering og mothandel, basert på en vurdering av det regionale koordineringssenteret (RCC) i Hansa. Gjennom koordinering påser RCCen at de avbøtende tiltakene er effektive og bidrar til bedre kapasitetsutnyttelse av kritiske nettelementer. Dette bidrar til en mer effektiv håndtering av flaskehals i nettet, uavhengig av om flaskehalsen er forårsaket av forhold innenfor eller utenfor kontrollområdet til TSOen.

RME vurderer at dette bidrar til CACMs overordnede formål om effektiv konkurranse i produksjon av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft, samt en ikke-diskriminerende tilgang til kapasitet. Dette fordi RCCens koordinering av spesialregulering og mothandel i Hansa bidrar til et helhetlig og nøytralt perspektiv på flaskehals håndtering i CCRen. Sammenliknet med en praksis der alle tilfeller av flaskehals håndteres med bilaterale avtaler mellom de involverte TSOene, vil RCCens koordinering i sikkerhetsanalysen kunne påse at bruk av spesialregulering og mothandel i et kontrollområde ikke lager nye flaskehals i et annet.

Metodeforslaget inneholder en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden. RME vurderer at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i CACM. Kravene i CACM artikkel 9 er dermed oppfylt.

Samlet sett er det RMEs vurdering at de rettslige kravene til metodeforslaget er oppfylt, og at metodeforslaget kan godkjennes.

3.3. Vedtak

RME godkjenner Statnetts metodeforslag om samordnet spesialregulering og mothandel for kapasitetsberegningssregionen Hansa for døgn- og intradagmarkedet i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, jf. CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 7 bokstav a, jf. artikkel 35 nr. 1, jf. artikkel 9 nr. 10, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1

og 2 første og fjerde ledd, med det innhold som fremgår av vedtakets vedlegg I. Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og operatør for transmisjonsnettet i Norge.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Karina Agerholm Arentsen
Førstekonsulent

Godkjent av

Tiril Henriksen Norvoll
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste: